

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات طرح

دوره یازدهم- سال چهارم

شماره ثبت:
۸۷۷

تاریخ چاپ:
—

مشخصات گزارش:

دفتر مطالعات اجتماعی

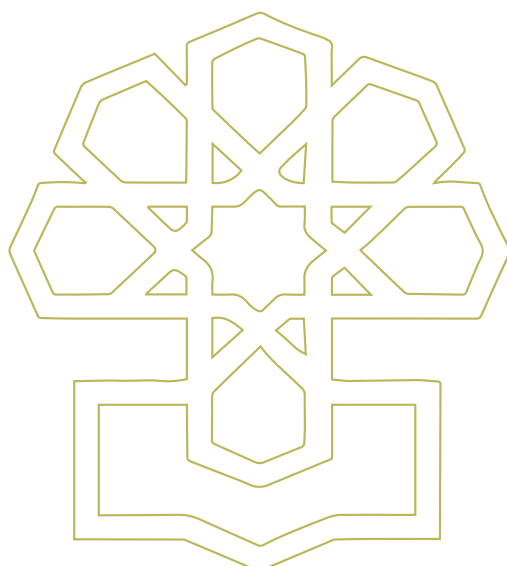
(گروه رفاه و تامین اجتماعی)

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۹۵۸۶

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۱۱/۴

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار»

علی فهیمی، کوثر قاسمی

چکیده

تجربه قانون گذاری بلندمدت در یک حوزه منجر به تصویب قوانینی می شود که انباشت آنها، زمینه ساز ایجاد تشویش در قانون گذاری خواهد شد. از این رو فرایند تنقیح می تواند در حل چالش تعارض قوانین متعارض و منسوخ راهگشا باشد. بیش از صد سال قانون گذاری در حوزه روابط کار، قوانین و مقررات این حوزه را با آشفتگی و پریشانی های متعددی مواجه کرده و تعارض های نوپدید در این حوزه، ضرورت تنقیح قوانین حوزه کار را بیش از پیش نمایان ساخته است. در این راستا گزارش حاضر به بررسی طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار پرداخته است. نتایج حاکی از آن است که تنقیح برخی از قوانین (همچون ردیف ۷۴) که بالقوه زمینه ساز ایجاد تبعیض علیه نیروی کار می شدند، مطلوب ارزیابی می شود. مواد (۲ و ۲۲) ردیف ۹ این طرح با توجه به اینکه سابقا نسخ شده، زائد ارزیابی می شود و ردیف های ۳۶ و ۷۷ نیز امکان منتفی شدن با اجرا را ندارد.

اظهار نظر کنندگان (سید مجتبی شهرآئینی (دفتر مدیریت)، محمد علی اشراقی جزی (دفتر حقوقی)). ناظران علمی (مونا خورشیدی، هادی افراسیابی). ویراستار ادبی (زهره عطاردی). صفحه آرا (محمد دهقانی شهرابی)

۱. مقدمه

تجربه قانونگذاری بلندمدت در یک حوزه منجر به تصویب قوانینی می‌شود که انباشت آنها، زمینه‌ساز ایجاد تشویش در قانونگذاری خواهد شد. از این رو فرایند «تنقیح» می‌تواند در حل چالش تعارض قوانین متعارض و منسوخ راهگشا باشد. با استمرار قانونگذاری و وضع قوانین جدید، ممکن است قوانین پیشین اعتبار خود را از دست داده و از حیثه اجرا خارج شوند. قانونگذار در این شرایط اگر دست به نسخ صریح یا ضمنی آنها نزنند، انباشت قوانین متروک، نه تنها قانونگذار را که حتی مجریان و مشمولین آنها را نیز دچار ابهام و چالش خواهد کرد.

بیش از صد سال قانونگذاری در حوزه روابط کار، قوانین و مقررات این حوزه را با آشفتگی و پیریشانی‌های متعددی مواجه کرده و تعارض‌های نوپدید در این حوزه، ضرورت تنقیح قوانین حوزه کار را بیش از پیش نمایان ساخته است. مطابق ماده (۳) «دستورالعمل اجرایی قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور» مصوب ۲۵ خردادماه ۱۳۸۹، دستگاه‌های اجرایی مکلف به ارائه کلیه قوانین مرتبط با حوزه فعالیت خود تا پایان تیرماه ۱۳۹۰ شده‌اند که با ارائه نشدن فهرستی از طرف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت قوانین مجلس رسماً اقدام به گردآوری قوانین مرتبط با حوزه کار ورزیده است. معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی در گام اول بررسی قوانین و مواد مرتبط با حوزه کار، کلیه قوانین موضوعه (بیش از ۱۲ هزار عنوان قانونی) مرتبط با این حوزه را گردآوری کرده و آن دسته از مواد و قوانین که جزو «قوانین منسوخ صریح» و «قوانین مدت منقضی» بوده‌اند را به عنوان موارد قطعی، کنار گذاشته است؛ سپس قوانین و موادی که منسوخ ضمنی، منتفی با اجرا، موضوع منتفی یا تکرار بوده‌اند را احصا و فهرست مربوط به آنها را تهیه نموده و به عنوان طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار با امضای ۲۵ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۶ فروردین‌ماه ۱۴۰۲ به ثبت رسانده است. گزارش حاضر ضمن بررسی طرح مذکور، از طریق مکاتبه با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تلاش کرده است تا چالش‌های دستگاه‌های اجرایی (از جمله معاونت روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی) در مواجهه با قوانین را نیز، مورد توجه قرار بدهد.

۲. اظهار نظر کارشناسی در خصوص طرح

طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار، شامل بررسی ۷۸ عنوان قانونی متفاوت در حوزه کار است. به واسطه این طرح، ۸۹ حکم قانونی به عنوان احکام مدت منقضی شناخته شده و از چرخه قوانین خارج خواهند شد. همچنین ۲۶۵ حکم به عنوان احکام منسوخه ضمنی و منتفی اعلام خواهند شد. در ادامه به برخی از احکام اولویت‌دار این فهرست، اشاره خواهد شد.

جدول ۱. تفکیک وضعیت‌های تنقیح، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، ثبت ۸۷۷

کل قوانین		وضعیت تنقیح
تعداد احکام	تعداد عنوان قانون	
۲۶۵	۵۲	احکام منسوخه ضمنی و منتفی
۸۹	۲۷	احکام مدت منقضی

با توجه به اینکه مواد (۲ و ۲۲) قانون کار مصوب ۱۳۳۷/۱۲/۲۶ در ردیف ۹ این طرح پیش از این در قانون «فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه صنعت» مصوب ۱۴۰۲/۰۷/۲۰ نسخ شده‌اند، نسخ مجدد این مواد زائد به نظر می‌رسد. در مستندات مربوط به ردیف‌های ۳، ۵۹، ۶۵ و ۷۰ برای نسخ مواد مربوطه، به ماده (۲۴۲) «قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» استناد شده است، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد که چنین ماده‌ای وجود ندارد و به نظر می‌رسد مقصود طراح، ماده (۲۴۱) این قانون بوده باشد؛ بنابراین اصلاح مستندات مربوط به این بندها ضروری به نظر می‌رسد. همچنین در باب ردیف ۶۷ طرح شایسته توجه است که به مستندات ارائه شده در طرح، باید ماده (۱۲۷) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ نیز افزوده شود.

در ردیف ۳۶ طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار، بند «ج» ماده واحده «قانون اصلاح ماده (۵۹) قانون کار و الحاق

یک ماده به قانون مذکور مصوب ۱۳۵۲/۰۵/۰۴ منتفی با اجرا در نظر گرفته شده است. از آن جهت که بند مذکور، تبصره «۶» از تبصره‌های الحاقی به ماده (۱۰) قانون کار مصوب ۱۳۳۷ را لغو کرده است، قابل منتفی شدن با اجرا نبوده و **بازنگری در نسخ بند مربوطه ضروری به نظر می‌رسد.** همچنین به موجب **ردیف ۷۷** این فهرست نیز مقرر شده که بند «ج» ماده (۱) و بند «ب» ماده (۲) قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط به منظور تشویق کارفرمایان به تأدیه دیون معوقه سنواتی بابت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۵ منتفی با اجرا شود. این نکته در حالی در دستور کار قرار گرفته که بندهای مذکور نسخ سایر قوانین بوده و از آن رو که قانونی را اصلاح یا حکمی را نسخ کرده‌اند همچنان معتبر هستند بنابراین **نمی‌توان آن را با اجرا منتفی نمود.**

ذیل ردیف ۳۸ در دلایل توجیهی نسخ ماده (۲۰) قانون کار کشاورزی مصوب ۱۳۵۳/۰۳/۰۷، به بندهای «۲ و ۳» قانون «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱ ارجاع داده شده است، اما مشخص نیست مقصود از بندهای «۲ و ۳» چیست و ارجاع مذکور دارای ابهام است. همچنین در دلایل توجیهی نسخ ردیف ۴۹ این طرح به طور مشخص اشاره نشده که به استناد چه حکمی از قانون کار مصوب ۱۳۶۹، این ماده واحد موضوعاً منتفی شده و ارجاع مذکور نیز با ابهام همراه است؛ بنابراین **بازنگری در نسخ موارد مذکور ضروری به نظر می‌رسد.**

طبق ردیف ۴۶ این طرح، ماده (۱) لایحه قانونی راجع به حذف پایه‌های طبقه‌بندی مشاغل کاری و اضافه نمودن مبلغ ثابت روزانه ۴۰ ریال به عنوان پایه به دستمزد کارگران و برقراری کمک‌هزینه مسکن در مورد آنان مصوب ۱۳۵۹/۰۱/۲۷ با استناد به اینکه به موجب میثاق اول فصل سوم قانون کار سال ۱۳۶۹ در خصوص مزد و میزان آن و اینکه مرجع تعیین حداقل و طرح طبقه‌بندی مشاغل واحد است، نسخ ضمنی خواهد شد. با عنایت به اینکه در این ماده پرداخت مبلغی با عنوان پایه سنواتی است که در چارچوب بخش نامه‌های مزد سالیانه کارگران همواره مورد تأکید و تصویب شورای عالی کار قرار می‌گیرد، **نسخ ضمنی آن مطلوب ارزیابی نمی‌شود.**

در ردیف ۷۴ این فهرست، قانون «معافیت کارگاه‌ها و مشاغل دارای پنج نفر کارگر و کمتر از شمول قانون کار تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۰۸ به چشم می‌خورد. اگرچه در عنوان قانون به مدت دار بودن آن اشاره شده است، اما تا موعده نگارش این گزارش، این قانون به عنوان حکم قانونی مورد استناد قرار می‌گرفته است؛ در صورتی که باید با پایان یافتن اعتبار برنامه سوم توسعه، منسوخ می‌شده است. طبق ردیف ۷۴ طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار، این قانون به عنوان قانون مدت منقضی شناخته و رسمیت خود را از دست خواهد داد.

۳. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

گزارش حاضر به بررسی طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار پرداخته است. در این فهرست **تنقیح برخی از قوانین** (همچون ردیف ۷۴) که بالقوه زمینه‌ساز ایجاد تبعیض علیه نیروی کار می‌شدند، **مطلوب ارزیابی می‌شود.** مواد (۲ و ۲۲) ردیف ۹ این طرح با توجه به اینکه سابقاً نسخ شده، **زائد ارزیابی شده است و ردیف‌های ۳۶ و ۷۷ نیز امکان منتفی شدن با اجرا ندارند.** ردیف‌های ۳، ۳۸، ۴۶، ۴۹، ۵۹، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ردیف‌های دارای ابهام این طرح هستند که **بازنگری در باب** این ردیف‌ها با حضور ذی‌نفعان حوزه روابط کار (از جمله گروه هدف) پیشنهاد می‌گردد.

جدول ۲. پیش نویس طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، ثبت ۸۷۷

ردیف	عنوان قانون	مواد مرتبط	وضعیت اعتبار
۱	قانون امتیاز انحصاری حق تفتیش و انتخاب محل حفر چاه‌های آرتزین در خاک یزد به آقا محمد رشتی در مدت چهار سال مصوب ۱۳۰۷/۳/۸	ماده (۵) و تبصره آن	مدت منقضی
۲	قانون اجازه استخدام سه نفر کارگر متخصص چینی مصوب ۱۳۱۱/۵/۲۵	کل قانون	مدت منقضی
۳	تصمیم قانونی دایر به اجرای موقت آیین‌نامه مصوب کمیسیون اصلاح آیین‌نامه داخلی مصوب ۱۳۲۸/۲/۲۵	ماده ۵۹ متن آیین‌نامه موضوع ماده واحده	نسخ ضمنی
۴	لایحه حفاظت فنی مصوب ۱۳۳۴/۵/۸	ماده (۲) تبصره ماده (۲) ماده‌های (۳ و ۴) مواد (۵) ، ۷، ۸، ۹ و ۱۰	نسخ ضمنی
		مواد (۱۱ و ۱۲)	موضوعاً منتفی
۵	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۳۴/۷/۱۶	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۶	قانون راجع به تقسیم اراضی ضرابخانه بین کارگران و کارمندان ادارات ضرابخانه- سیلو- دخانیات- و کارمندان وابسته به وزارت دارایی مصوب ۱۳۳۶/۱۲/۲۲	کل قانون	منتفی با اجرا
۷	قانون راجع به اجازه اجرای لایحه اصلاح قانون کار و لایحه اصلاح لایحه قانونی سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۳۷/۰۴/۲۲	کل قانون	موضوعاً منتفی
۸	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۳۷/۰۷/۲۰	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۹	قانون کار مصوب ۱۳۳۷/۱۲/۲۶	مواد (۱ تا ۴) مواد (۶ تا ۱۶) ماده‌های (۱۷، ۱۹، ۲۰ تا ۲۴) مواد (۲۷ و ۲۸) مواد (۳۰ تا ۴۷) مواد (۵۳ تا ۵۷) مواد (۶۰ تا ۶۴) ماده (۶۶)	نسخ ضمنی
		تبصره ماده (۲۶)	منتفی با اجرا
		مواد (۲۹، ۵۸، ۶۷ و ۶۹)	موضوعاً منتفی
۱۰	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۴۰/۰۱/۲۴	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۱۱	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۴۲/۰۷/۳۰	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۱۲	قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور مصوب ۱۳۴۳/۰۵/۰۴	تبصره (۷۴) ماده واحده	موضوعاً منتفی
۱۳	قانون استخدام ۱۵ نفر کارمند برای وزارت کار و امور اجتماعی مصوب ۱۳۴۳/۰۹/۱۹	کل قانون	منتفی با اجرا
۱۴	قانون اصلاح و الحاق مواد و دو تبصره به قانون کار مصوب ۱۳۴۳/۱۱/۲۰	بندهای (۴، ۵، ۶ و ۷) ماده واحده و تبصره ماده واحده	موضوعاً منتفی
		بندهای (۱، ۲ و ۳) ماده واحده	نسخ ضمنی
۱۵	قانون راجع به بدهی کارفرمایان خباز تهران و حومه و شهرستان‌های کرج و شهرری و شمیرانات بابت حق بیمه کارگران تا آخر شهریور ۱۳۴۱ مصوب ۱۳۴۳/۱۲/۰۲	ماده (۱) و تبصره آن، ماده (۲) و تبصره ماده (۴) مواد (۳ و ۴) ماده (۵)	منتفی با اجرا نسخ ضمنی موضوعاً منتفی
۱۶	قانون معافیت حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی نشان‌ها و مدال‌های کار مصوب ۱۳۴۳/۱۲/۰۶	کل قانون	منتفی با اجرا
۱۷	قانون اضافه نمودن ۶ تبصره به ماده (۱۰) قانون کار مصوب ۱۳۴۴/۰۴/۰۷	تبصره‌های (۱، ۲، ۳، ۴ و ۵) ماده واحده	نسخ ضمنی

ردیف	عنوان قانون	مواد مرتبط	وضعیت اعتبار
۱۸	اساسنامه سازمان نمایشگاه‌های وابسته به وزارت اقتصاد مصوب ۱۳۴۶/۰۴/۱۹	ماده (۱۶)	موضوعاً منتفی
۱۹	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در هیئت نظارت سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۴۶/۰۷/۲۹	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۲۰	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در سازمان بیمه‌های اجتماعی مصوب ۱۳۴۶/۰۸/۰۲	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۲۱	قانون انتخاب هیئتی برای خرید لوازم مراکز تعلیمات حرفه‌ای وزارت کار و امور اجتماعی مصوب ۱۳۴۶/۰۹/۲۷	کل قانون	موضوعاً منتفی
۲۲	الحاق یک ماده به عنوان ماده (۶) به آیین‌نامه اجرایی قسمت اول تبصره «۲۹» قانون بودجه سال ۱۳۴۴ مصوب ۱۳۴۷/۰۱/۲۴	کل قانون	نسخ ضمنی
۲۳	قانون شمول تبصره «۳» ماده (۱۰) قانون کار نسبت به مهاجرین و افراد بدون تابعیت مصوب ۱۳۴۷/۰۸/۲۷	کل قانون	نسخ ضمنی
۲۴	قانون اجازه کشت محدود خشخاش و صدور تریاک مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۱۳	ماده (۵)	نسخ ضمنی
۲۵	آیین‌نامه اجرایی ماده (۱) قانون اجازه کشت محدود خشخاش و صدور تریاک مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۶	تبصره‌های «۲» و «۳۳» ماده (۲)	نسخ ضمنی
۲۶	آیین‌نامه اجرایی موضوع مواد (۴ و ۵ و ۶ و ۷) قانون کشت محدود خشخاش و صدور تریاک مصوب ۱۳۴۸/۰۶/۲۰	مواد (۶ تا ۱۰)	نسخ ضمنی
۲۷	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در هیئت نظارت بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۴۸/۰۷/۱۷	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۲۸	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در هیئت نظارت بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۴۸/۰۸/۰۳	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۲۹	قانون کارآموزی مصوب ۱۳۴۹/۰۲/۲۸	تبصره ماده (۲)، مواد (۳ و ۴) ماده (۱۳)، ماده (۱۶) و تبصره آن و، ماده (۱)، ماده (۲۱)	نسخ ضمنی
		مواد (۵ تا ۷) و تبصره‌های آنها، ماده (۸)، ماده (۲۰)، ماده (۲۳)	موضوعاً منتفی
۳۰	اساسنامه صندوق کارآموزی مصوب ۱۳۴۹/۱۲/۰۱	کل قانون	موضوعاً منتفی
۳۱	قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۵۰/۰۲/۱۳	ماده (۷)، ماده (۶۴) و تبصره‌های آن	نسخ ضمنی
۳۲	قانون مجازات اشتغال به حرفه کارایی بدون داشتن پروانه کار مصوب ۱۳۵۰/۰۳/۳۱	کل قانون	نسخ ضمنی
۳۳	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر جهت شرکت در هیئت نظارت بیمه‌های اجتماعی کارگران مصوب ۱۳۵۰/۰۶/۱۷	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۳۴	تصمیم قانونی دایر به انتخاب یک نفر ناظر در سازمان بیمه‌های اجتماعی مصوب ۱۳۵۰/۰۶/۲۸	کل تصمیم قانونی	مدت منقضی
۳۵	اساسنامه صندوق تأمین آموزش فرزندان کارگران مصوب ۱۳۵۲/۰۵/۱۵	کل تصمیم قانونی	موضوعاً منتفی
۳۶	قانون اصلاح ماده (۵۹) قانون کار و الحاق یک ماده به قانون مذکور مصوب ۱۳۵۲/۰۵/۰۴	بند «الف» ماده واحد	موضوعاً منتفی
		بند «ب» ماده واحد	نسخ ضمنی
		بند «ج» ماده واحد	منتفی با اجرا
۳۷	قانون اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارگاه‌ها مصوب ۱۳۵۲/۱۲/۰۷	ماده واحد و تبصره‌های «۱»، «۲» و «۳»	نسخ ضمنی
۳۸	قانون کار کشاورزی مصوب ۱۳۵۳/۰۳/۰۷	مواد (۴، ۵، ۶، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۹)	نسخ ضمنی
		مواد (۲۴، ۲۷، ۲۸، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷ و ۳۸)	موضوعاً منتفی

ردیف	عنوان قانون	مواد مرتبط	وضعیت اعتبار
۳۹	قانون بودجه سال ۱۳۵۶ کل کشور مصوب ۱۳۵۵/۱۲/۲۶	تبصره «۶۵» ماده واحده	موضوعاً منتفی
۴۰	لایحه قانونی اجازه فروش عرصه خانه‌ها و باغ‌ها در اراضی واقع در آبخور سد دز (خوزستان) به کارگران کشاورزی و خوش‌نشینان و صاحبان اعیانی باغ‌ها مصوب ۱۳۵۸/۰۵/۳۱	بند «الف» ماده (۱)	منتفی با اجرا
۴۱	لایحه قانونی راجع به تجدیدنظر در آراء صادره از طرف هیئت‌های حل اختلاف موضوع ماده (۴۳) قانون کار مصوب ۱۳۵۸/۰۹/۲۱	کل قانون	نسخ ضمنی
۴۲	لایحه قانونی راجع به تأمین اعتبار جهت پرداخت به افراد بیکار در قبال انجام کار محوله مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۰۱	کل لایحه قانونی	منتفی با اجرا
۴۳	لایحه قانونی الحاق چند تبصره به لایحه قانونی راجع به پرداخت پاداش به کارکنان دولت در سال ۱۳۵۸ مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۰۸	تبصره «۸» الحاقی	مدت منقضی
۴۴	لایحه قانونی الحاق یک تبصره به لایحه قانونی راجع به تجدیدنظر در آراء صادره از طرف هیئت‌های حل اختلاف موضوع ماده (۴۳) قانون کار مصوب ۱۳۵۸/۰۹/۲۱ مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۰۸	کل لایحه قانونی	نسخ ضمنی
۴۵	لایحه قانونی بازنشستگی پیش از موعد مشمولین قانون تأمین اجتماعی مصوب تیرماه ۱۳۵۴ مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۷	ماده (۲) و تبصره «۲» آن، ماده (۳)، ماده (۴) و تبصره آن	مدت منقضی
۴۶	لایحه قانونی راجع به حذف پایه‌های طبقه‌بندی مشاغل کارگری و اضافه نمودن مبلغ ثابت روزانه ۴۰ ریال به عنوان پایه به دستمزد کارگران و برقراری کمک‌هزینه مسکن در مورد آنان مصوب ۱۳۵۹/۰۱/۲۷	ماده (۱)	نسخ ضمنی
		ماده (۳)	مدت منقضی
۴۷	لایحه قانونی اصلاح پاره‌ای از مواد قانون کار کشاورزی مصوب ۱۳۵۹/۰۲/۲۰	مواد (۲)، ۷، ۹، ۱۰، ۲۳، ۲۵، ۲۶، (۳۱) موضوع ماده واحده	نسخ ضمنی
		بند «۵» الحاقی به ماده (۳۲) موضوع ماده واحده	موضوعاً منتفی
۴۸	لایحه قانونی راجع به الحاق یک تبصره به عنوان تبصره «۳» به ماده (۳۳) قانون کار مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۰	کل لایحه قانونی	نسخ ضمنی
۴۹	لایحه قانونی راجع به مرور زمان مربوط به دعاوی مزایای قانونی ناشی از حقوق مندرج در قانون کار و مقررات تابعه و کمک عائله‌مندی و حقوق مندرج در مواد (۳۲) و (۳۳) قانون مزبور مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۰	کل لایحه قانونی	موضوعاً منتفی
۵۰	لایحه قانونی شمول مقررات قانون استخدام کشوری به صندوق کارآموزی و تعیین تکلیف استخدامی کارکنان صندوق مزبور مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۱۰	کل لایحه قانونی	موضوعاً منتفی
۵۱	لایحه قانونی راجع به مجوز دو فقره پرداختی از محل اعتبارات صندوق وام کارگری مصوب ۱۳۵۹/۰۳/۳۱	کل لایحه قانونی	منتفی با اجرا
۵۲	لایحه قانونی نحوه بازنشسته کردن و بازخرید خدمت کارکنان مازاد بر احتیاج دولت مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۱۴	ماده (۸)	مدت منقضی
۵۳	لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی اصلاح پاره‌ای از مواد قانون کار کشاورزی مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۱۵	بندهای «۱»، «۳»، «۴»	نسخ ضمنی
۵۴	لایحه قانونی راجع به افزایش تعداد کارکنان کلیه کارخانجات ملی و مصادره شده و برخی از مؤسسات و کارخانجات بخش خصوصی مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۱۵	کل لایحه قانونی	منتفی با اجرا
۵۵	لایحه قانونی یکسان شدن ساعات کار کارمندان و کارگران در سراسر کشور و میزان آن مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۲۳	تبصره «۱۱» ماده واحده	نسخ ضمنی
۵۶	لایحه قانونی راجع به اعطای ۱۰ میلیون ریال به عنوان تنخواه‌گردان به صندوق تعاون کارکنان وزارت کار و امور اجتماعی مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۲۳	کل لایحه قانونی	منتفی با اجرا
۵۷	قانون الحاق یک تبصره به بند «۲» لایحه تأمین منافع کارگران مشمول قانون سهام کردن در منافع کارگاه‌های صنعتی و تولیدی مصوب ۱۳۴۱ و لغو قوانین سابق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره راجع به لغو بند «۳» لایحه تأمین منافع کارگران مشمول قانون سهام کردن در منافع کارگاه‌های صنعتی و تولیدی مصوب ۱۳۴۱ و لغو قوانین سابق برای سال ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۲۶	کل قانون	نسخ ضمنی

ردیف	عنوان قانون	مواد مرتبط	وضعیت اعتبار
۵۸	آیین‌نامه استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۰/۰۵/۲۸	ماده (۳)	مدت منقضی
۵۹	آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۰۳/۲۳	ماده (۴۲)	نسخ ضمنی
۶۰	قانون راجع به مجازات اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۰۷/۲۱	ماده (۳۷) و تبصره‌های آن	مدت منقضی
۶۱	آیین‌نامه استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۱۴	ماده (۳)	مدت منقضی
۶۲	قانون مجازات اسلامی مبحث چهارم در تعزیرات مصوب ۱۳۶۲/۰۵/۱۸	ماده (۱۲۶) و تبصره آن	مدت منقضی
۶۳	قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۰۷/۲۹	تبصره «(۱۱)» ماده (۱۲)	نسخ ضمنی
۶۴	قانون اصلاح تبصره «(۶۶)» قانون بودجه سال ۱۳۵۶ کل کشور مصوب ۱۳۵۵/۱۲/۲۶ مصوب ۱۳۶۵/۰۴/۲۲	کل قانون	موضوعاً منتهی
۶۵	قانون تفکیک امور اداری و استخدامی از کمیسیون کار و امور اجتماعی و امور اداری و استخدامی مصوب ۱۳۶۵/۰۵/۲۴	کل قانون	نسخ ضمنی
۶۶	قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۶/۰۳/۲۴	کل قانون	مدت منقضی
۶۷	قانون مقررات مالی، اداری استخدامی و تشکیلات جهاد سازندگی مصوب ۱۳۶۷/۰۱/۲۳	بند «(د)» ماده (۳۶) و بند «(۱۱)» ماده (۴۵)	نسخ ضمنی
۶۸	قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان ازکارافتاده، اسرا و مفقودالائرها انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۶۸/۰۲/۰۳	کل قانون	نسخ ضمنی
۶۹	قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۸/۰۶/۲۶	ماده (۱۱) و تبصره، مواد ۱۸ و ۱۹، ۱۴۰، ۱۴۱	مدت منقضی
۷۰	قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره «(۲)» به ماده (۴۳) آیین‌نامه داخلی مصوب ۱۳۶۷/۰۹/۲۳ مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۸/۰۸/۱۶	کل قانون	نسخ ضمنی
۷۱	قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۶۹/۰۷/۱	ماده (۱۳)، بند «(ب)» ماده (۱۷) و ماده (۳۸)	مدت منقضی
۷۲	قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران و کارگران مصوب ۱۳۷۳/۰۵/۱۲	تبصره ماده (۹)	موضوعاً منتهی
۷۳	قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۰۹	ماده (۴)	نسخ ضمنی
۷۴	قانون معافیت کارگاه‌ها و مشاغل دارای پنج نفر کارگر و کمتر از شمول قانون کار تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۰۸	کل قانون	مدت منقضی
۷۵	قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۰۵/۲۶	ماده (۱۲)	مدت منقضی
۷۶	قانون مقررات مالی، اداری و استخدامی وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۵	تبصره «(۴)» ماده (۱)	نسخ ضمنی
۷۷	قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط به منظور تشویق کارفرمایان به تأدیه دیون معوقه سنواتی بابت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۵	بند «(ج)» ماده (۱) و بند «(ب)» ماده (۲)	منتفی با اجرا
		بند «(د)» ماده (۱)	مدت منقضی
۷۸	قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۷/۰۸/۲۵	ماده (۸) و بندهای آن	مدت منقضی

گزیده سیاستی

طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه کار، شامل بررسی ۷۸ عنوان قانونی در حوزه کار است که بازنگری در باب برخی از این احکام ضروری به نظر می‌رسد.

